

west-vlaanderen
de gedreven provincie

‘Europa in jouw buurt - editie 2020’

Europareeks Howest - Opleiding Journalistiek

howest
hogeschool

Inhoudsopgave

Voorwoord	5	Mobiliteit en weginfrastructuur – BITS De fiets als oplossing	34
Milieu – Volkstuinpark OptimaT Volkstuintjes zorgen voor meer groen in Lichtervelde	6	Duurzame voeding – Entomospeed Insecten als voedsel voor mens en dier	36
Milieu - SARCC Natuur redt natuur	8	Green Deal – Dual Ports Havens proberen CO2 te verlagen	38
Milieu - Nitroman Mestoverschotten duurzaam verwerken	10	Burgerparticipatie – Eureka in de Eurometropole Burgers zoeken universele oplossingen voor universele problemen	40
Hernieuwbare energie – Smart Energy Link Samen slim zijn	12	Milieu – DEMO Andere cultuurhuizen inspireren om duurzaam te werken	42
Duurzame mobiliteit – Fietssnelweg Spoor 3 Nieuwe fietssnelweg verbindt Brugge met Kortrijk	14	Milieu, Landschap en Natuur – Linbatys Doeltreffend ecologisch beheer van het Leiebekken	44
Onderzoek en innovatie – Autonoom varen in de Westhoek Batelier seul spelen – samen naar een autonome toekomst op het water	16		
Innovatie – Smart Aquaponics Duurzaam planten en vissen kweken in digitaal jasje	18		
Green Deal/milieu – InTiCosm De groene toekomst van cosmetica	20		
Duurzaamheid – Bati C ² We kunnen veel leren van aangrenzende regio's	22		
Koolstofarme economie/Green Deal – F311 Knokke-Heist-Maldegem Duurzaam onderhoud van fietssnelwegen	24		
Milieu – Ecosystem Muskusratten bestrijden over grenzen heen	26		
Innovatie en ontwikkeling – PlastiCity PlastiCity ontwikkelt nieuw recyclageproces	28		
European Green Deal – SAPOLL Meer groen in de tuin voor bestuivers	30		
Industrie, onderzoek en energie – VEG-i-TEC VEG-i-TEC dicht kloof tussen wetenschap en industrie	32		

De internationalisering en vooral de Europese eenwording brachten voor België en haar gemeenschappen en gewesten, maar ook voor het provinciale bestuursniveau nieuwe kansen en uitdagingen met zich mee. Sinds 1989 intensifieert de Provincie West-Vlaanderen beleidsmatig en doelbewust haar Europese relaties. Zo bouwde ze de voorbije jaren een ruime ervaring op in het inzetten van Europese subsidies. De Provincie vervult hierin een belangrijke brugfunctie: ze informeert, sensibiliseert, begeleidt en activeert diverse partners en vormt een onmisbare schakel tussen Europa, Vlaanderen, de lokale overheid en de burger. De projectrealisaties zijn het levende bewijs dat Europese middelen het verschil maken in een regio.

Daarnaast heeft de Provincie West-Vlaanderen ook een belangrijke rol in het Europese informatiebeleid. Sinds de oprichting in 1997 van het Infopunt Europa, het huidige Europe Direct, informeert en sensibiliseert de Provincie in samenwerking met het Ministerie van Buitenlandse Zaken en de Europese Commissie het grote publiek, specifieke doelgroepen, het bedrijfsleven en de verschillende onderwijsniveaus over de Europese Unie en haar troeven.

Naar aanleiding van de dag van Europa op 9 mei, lanceren Europe Direct en de sectie Europese programma's jaarlijks de European News Week in samenwerking met Howest en Focus-WTV.

Studenten journalistiek van Howest in Kortrijk brengen tijdens de European News Week reportages en schrijven artikels over wat Europa voor ons allemaal doet en kan betekenen. Ze trekken hiervoor normaliter naar Straatsburg om er te praten met Europese parlementsleden, en in West-Vlaanderen met projectcoördinatoren van Europese projecten.

Ondanks de zeer uitzonderlijke omstandigheden door de coronacrisis gingen de studenten alsnog aan de slag. De artikels onder de categorie 'geschreven pers' zijn gebundeld in deze brochure. De reportages werden begin juni uitgezonden op Focus-WTV.

Veel leesgenot!

Volkstuintjes zorgen voor meer groen in Lichtervelde

Elke deelnemer heeft zijn eigen plekje in het volkstuintje. ©wikipedia

Door JENS CLEMENT - Europa deed in 2016 een oproep naar zijn deelstaten om meer volkstuinen aan te leggen. Die moeten voor meer groen in dorpen en steden zorgen. Mensen kunnen er groenten telen en sociaal contact leggen met buurtbewoners in een groene gezonde omgeving. Maatwerkbedrijf OptimaT uit Lichtervelde legde een volkstuintje aan. "Met de tuin creëren we een groene oase in de industriële setting", zegt Ruben Veramme, parkverantwoordelijke van de OptimaTTuin.

De OptimaTTuin is een West-Vlaams project met financiële steun van Europa (€38.000). OptimaT ging in op de oproep van Europa om meer volkstuinen aan te leggen. OptimaT is een maatwerkbedrijf in Lichtervelde en stelt personen met een arbeidshandicap tewerk. Het bedrijf ging aan hun vestiging in de Kortemarkstraat in Lichtervelde aan de slag op een braakliggend stuk grond tegenover het bedrijf. "De grond was niet geschikt voor een uitbreiding van ons bedrijf. We waren al even op zoek naar bestemming voor de grond en we wilden er een sociaal aspect aan koppelen. Dit project was dan ook ideaal", aldus Ruben Veramme.

De tuin is volgens Veramme een succes. “Bijna alle lapjes grond en tuinbakken zijn verhuurd.” Buurtbewoners en medewerkers van OptimaT kunnen een lapje grond of een tuinbak huren. Er zijn 36 stukjes grond van 25m². Wie een stuk wil kan dat huren voor 40 euro per jaar. De 17 tuinbakken kosten elk 10 euro per maand. De grond en bakken zijn geschikt om verschillende groenten te kweken. Dat is goed voor het milieu want de groenten zijn biologisch. Het project is ook milieuvriendelijk omdat er geen transport en verwerking nodig is.

Een milieuvriendelijke plek om tot rust te komen

Rita Lombaerts woont in Lichtervelde en maakt graag gebruik van de volkstuin. “Ik heb twee tuinbakken waar ik kruiden en groenten in kweek. Normaal ga ik een keer per week om mijn groenten te oogsten of water te geven. In de zomer ga ik meermaals naar de tuin om even genieten van de omgeving. Ik woon in een appartement dus voor mij is de volkstuin niet alleen een moestuintje, maar ook een plek om tot rust te komen.”

De tuin bestaat uit twee delen. Er is het stuk met de tuinbakken en lapjes grond, enkel voor huurders. Het andere deel is vrij toegankelijk. Er is een klimparcours, een speeltuin en een petanquebaan. Bezoekers kunnen even verpozen in een groene omgeving in eigen stad of dorp. “De groene setting is ook goed voor de mentale gezondheid”, zegt Veramme. Volgens Rita Lombaert is dat ook het grote voordeel van de volkstuin. “De tuin vormt een aangename gelegenheid om mensen te ontmoeten.” Er is ook nog ruimte voor verbetering meent, Lombaert, “Tot mijn grote verwondering is er weinig interesse voor de tuin bij appartementbewoners. De goeie weg om hen aan te spreken is nog niet gevonden.”

“Een groene setting is goed voor de mentale gezondheid”

Milieu – SARCC

Natuur redt natuur: SARCC

Kuststeden zijn extra vatbaar voor overstromingen door de stijging van de zeespiegel. ©Wikimedia commons

Door JUSTINE COTTENIE – SARCC ofwel Sustainable and Resilient Coastal Cities is een project dat overstroming in kuststeden probeert tegen te gaan door natuurlijke infrastructuur te voorzien. De zogenoemde grijze infrastructuur die er nu is, is schadelijk voor het milieu. Het landschap bevat te veel wegen, woningen en bedrijven. SARCC wil meer natuur in het landschap krijgen. Het project kan op 6,2 miljoen euro financiële steun rekenen van de Europese Unie. De EU wil hiermee de kuststeden in ons land en andere landen voldoende beschermen om toekomstige overstromingen tegen te gaan.

SARCC of Sustainable and Resilient Coastal Cities is een Interregproject waarbij meerdere regio's de handen in elkaar slaan. Het project staat onder leiding van Southend on Seaborough Council, de lokale autoriteit van de stad Essex in Engeland. Essex werkt samen met partners uit ons land, Nederland en Frankrijk. Het doel: overstromingen aan kuststeden tegengaan door natuurlijke oplossingen te vinden. De infrastructuur die er nu al is om de kuststeden tegen overstromingen te beschermen, is volgens SARCC onvoldoende. Door meer natuur in het landschap te verwerken, is de natuur beter gewapend tegen overstromingen. Kuststeden en universiteiten onderzoeken hoe ze dat kunnen aanpakken.

De hogeschool VIVES uit West-Vlaanderen is een van de partners van het project en werkt sinds april vorig jaar mee aan de ontwikkeling van het project. “Nu zitten we nog in de designfase. We ontwikkelen plannen om die dan te implementeren in de nabije toekomst”, zegt Hanne Van den Berghe, onderzoeker bij de hogeschool. “Voor dit project is het de bedoeling dat we werken met natuurlijke oplossingen, zoals nieuwe duinen aanleggen of de bodem van een kwetsbaar stuk grond ontharden. Wij kijken of de steden daarvoor openstaan. Natuurlijke infrastructuur is redelijk nieuw, dus de steden zijn daar nog niet zo vertrouwd mee. Wij volgen alles op met een online vragenlijst die de steden moeten invullen. De criteria voor de vragen zijn gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek. Daarna toetsen we de doeltreffendheid van de vragenlijst af bij onze partners”, gaat Van den Berghe verder.

Beter voorkomen dan genezen

Ook in Blankenberge steken ze de handen uit de mouwen. Daar ontharden ze een deel van de A. Ruzettelaan, tussen de Gadeynehelling en de Korenbloem. Door de bodem te ontharden is die meer waterdoorlatend. Een grond van beton of asfalt is verhard en dat kan leiden tot overstromingen. Daarom is het beter om problemen op te lossen voor ze er zijn. “Het is nodig om een deel van de bodem terug aan de natuur te geven”, vindt Jurgen Content, schepen van milieu van Blankenberge (sp.a).

De stad bouwt ook een nieuwe, langere Westdam. Zo verplaatst het zand zich minder snel. De Westdam zou de verzanding van de havengeul moeten afremmen. De stad kan dit uitvoeren met de nodige financiële steun van onder andere de EU. Dit project kost een grote som geld, daarom was het volgens Content niet gemakkelijk om alle partijen te overtuigen. “Zelfs zonder de subsidies wilden we het project uitvoeren”, aldus Content. “Maar financiering van de Europese Unie is nodig om projecten zoals deze uit te voeren.

“Het is belangrijk om een stuk van de grond terug te geven aan de natuur”

Milieu – Nitroman

Mestoverschotten duurzaam verwerken

Door JARON DEMEYERE – Nitroman. Zo heet het Interregproject dat Vlaamse en Nederlandse landbouwers uit de grensregio wil ondersteunen bij het beheer van hun meststoffen. Europa financiert het project met 29.000 euro. Inagro vzw, het kenniscentrum voor land- en tuinbouw, wil als projectleider alle partners opvolgen en ondersteunen waar nodig. Inagro organiseert proefveldbezoeken en studiedagen, om landbouwers te overtuigen hun kunstmest door herwonnen meststoffen te vervangen.

Vlaanderen en Zuid-Nederland kampen met een mestoverschot dat verwerkt of geëxporteerd moet worden, terwijl de landbouwers daarnaast nog steeds kunstmest moeten aankopen om hun bodem vruchtbaar te houden. Dat kunstmest wordt vaak op een energie-intensieve manier geproduceerd. Het zou dus duurzamer en efficiënter zijn om het bestaande mestoverschot op een verantwoorde manier lokaal te kunnen verwerken en gebruiken, op voorwaarde dat dit geen risico's voor het milieu met zich meebrengt.

“Samen met partners Detricon en Strocon onderzoeken we twee marktklare technologieën: stripping-scrubbing en membraanfiltratie”, vertelt projectverantwoordelijke Ines Verleden van Inagro. Bij stripping-scrubbing recupereren we ammoniak uit mest door er lucht of stoom doorheen te sturen. Daardoor ontstaat er gas. Dat gas wordt dan in contact gebracht met zwavelzuur, waardoor er ammoniumsulfaat ontstaat. Dat wordt dan als kunstmest gebruikt. Door de klimaatverandering wordt het grondwater steeds zouter. Bij membraanfiltratie wordt het zout uit het grondwater gehaald. Het grondwater wordt tegen hoge druk tegen een speciaal membraan gedrukt, dat alleen water doorlaat. Daardoor gaan alle onzuiverheden uit het water. Tot slot worden er mineralen aan het water toegevoegd, waardoor het bruikbaar is om de gewassen te besproeien. Europa heeft in zijn ‘SafeManure project’ strenge regels voor meststoffen. De nieuwe producten hebben een groot potentieel om als kunstmest te worden goedgekeurd. Op dit moment vallen ze nog binnen de categorie ‘dierlijke mest’, waarvan er jaarlijks maar maximaal 170 kg stikstof per hectare mag bemest worden. Eenmaal deze “herwonnen meststoffen” als kunstmest zouden worden gelabeld, kan de landbouwer de bemesting met de bewerkte eigen mest invullen in plaats van kunstmest te moeten aankopen.

Hernieuwbare energie – Smart Energy Link

Samen slim zijn

Door JELS DEVLAMINCK - Duurzame energie is al lang over de hele wereld een hot thema. Ook de lidstaten van de Europese Unie zoeken non-stop naar vernieuwing om groene energie op te wekken. Dit doen ze al met windmolenparken, zonneparken en energie uit biomassa. Veel van die duurzame energie, die opgewekt wordt door bijvoorbeeld windmolens en zonnepanelen, gaat verloren. Wat als de EU deze energie nu eens efficiënt kan verdelen onder bedrijven zodat er geen energie verloren gaat? 'Smart Energy Link' onderzoekt hoe verdere verspilling kan worden voorkomen.

Kennisuitwisseling kan voor heel wat bedrijven heel interessant zijn.

Al jaren steken de overheden van verschillende landen de koppen bij elkaar om herbruikbare energie op een zo efficiënt mogelijke manier op te wekken en te verdelen. Vlaanderen en Nederland slaan in een nieuw interregproject - een project tussen verschillende regio's - de handen in elkaar om een oplossing te zoeken voor dit probleem. Met de steun van de Europese Unie lanceerde de interregionale samenwerking 'Smart Energy Link'. "De bedoeling van het project is om op bedrijventerreinen op een slimme manier om te gaan met energiestromen. "We willen meer hernieuwbare energie produceren en die goed verdelen over de deelnemende bedrijven in die industriegebieden", vertelt Natascha Janssens, projectbegeleider bij POM West-Vlaanderen.

Energiegemeenschap

"De slagzin van het project is 'samen slim zijn', zegt Natascha Janssens. "We verwachten van de deelnemende bedrijven dat ze zich flexibel opstellen in hun energieverbruik om dat in dezelfde lijn te brengen als het aanbod dat we kunnen bieden met het project. We kunnen het dus eigenlijk een klein 'energiegemeenschapsconcept' noemen. Het doel van het project is om samen met verschillende bedrijven efficiënt energie op te wekken, te verdelen en analyseren".

Bart van Gijssele van Febecoop, het bedrijf dat meewerkt aan het uitstippelen van het 'Local Energy Network' meent dat het project een beloftevolle toekomst heeft: "Het mooie aan het project is dat de deelnemende bedrijven niet meedoen uit eigen profijt.

*Nitroman" wil in de Vlaams-Nederlandse grensregio onderzoeken of minerale meststoffen kunnen worden gewonnen.
© verantwoordeveehouderij.nl*

"Het organiseren van proefveldbezoeken en studiedagen. Hiermee willen we de landbouwer laten kennis maken met de producten en hen vertrouwd te maken met de werking ervan. We willen hen overtuigen hun kunstmest door herwonnen meststoffen te vervangen", aldus projectverantwoordelijke Ines Verleden.

Klankbordgroep

Het Vlaams Coördinatiecentrum voor Mestverwerking of VCM is verantwoordelijk voor de communicatie van het Nitroman-project. "Wij onderhouden de website, versturen nieuwsbrieven en persberichten, organiseren bedrijfsbezoeken en bezoeken aan proefboerderijen en hebben een klankbordgroep opgericht", aldus adviseur Thomas Vannecke.

Bij die klankbordgroep, die op regelmatige tijdstippen samenkomt tijdens de duur van het project Nitroman, worden de knelpunten van het project aangepakt. Tot de klankbordgroep kunnen alle geïnteresseerde vertegenwoordigers uit de landbouwsector behoren, maar ook constructeurs van nutriënten toetreden. Alle deelnemers kunnen voordeel halen uit de besprekingen van de klankbordgroep en de resultaten van Nitroman.

"We willen de landbouwer bewust maken van de producten en de werking ervan, om ze te overtuigen hun kunstmest door herwonnen meststoffen te vervangen."

Je zou kunnen zeggen dat ze meedoen om minder te moeten betalen als de energiefactuur binnenkomt of om hun reputatie op te blinken, maar dat is helemaal niet zo. We merken een oprechte interesse bij alle deelnemers. Er is echt een drang om samen te gaan zoeken naar de meest efficiënte manieren om dit project te doen slagen.”

‘Smart Energy Link’ werkt op kleine schaal. Momenteel werkt de POM West-Vlaanderen met een demosite op een bedrijventerrein in West-Vlaanderen. De Europese Unie investeert ruim drie en een half miljoen euro in dit project. “We hebben een case lopen op het bedrijventerrein Plassendale in Oostende waar we inzetten op extra zonne-energie en windturbines. Die gaan energie opwekken die wordt opgeslagen. Dan kijken we om die opgeslagen energie efficiënt te verdelen onder de bedrijven van Plassendale. Daarnaast kijken we naar mogelijkheden om die energie verder uit te wisselen tussen de verschillende bedrijven in het bedrijvenpark”, zegt Janssens

Speerpunt van dit project is dus energietrading tussen verschillende spelers in bedrijventerreinen. De verdeling moet de projectleiders helpen om lokaal energie te kunnen uitwisselen zonder dat er veel energie verloren gaat. “We willen uiteindelijk een basismodel opstellen om dat dan toe te passen in grotere gebieden om zo op grote schaal veel energie te sparen en efficiënt te gebruiken. Daarbij hopen we op flexibiliteit van de deelnemende bedrijven doordat ze zich aanpassen aan de energie die het project te bieden heeft. Zo kunnen we alle energieverbruiken analyseren.”

“Het doel van het project is om samen met verschillende bedrijven efficiënt energie op te wekken, te verdelen en analyseren.”

Het bedrijventerrein van Oostende, waar Smart Energy Link getest wordt. © WWI

Fietsers zullen elkaar op een veilige manier kunnen kruisen op de nieuwe fietssnelweg die Brugge met Kortrijk verbindt. © Stad Torhout

Duurzame mobiliteit – Fietssnelweg Spoor 3

EFRO
EUROPEES FONDS
VOOR REGIONALE
ONTWIKKELING

Nieuwe fietssnelweg verbindt Brugge met Kortrijk

Door JORAN GALLOO - Naast de spoorlijn Brugge – Kortrijk komt een nieuwe fietssnelweg. Fietssnelweg F32 of Spoor 3 is een fietsroute die ervoor moet zorgen dat burgers de auto links laten liggen. De stad Torhout leidt het project dat valt onder het thema Mobiliteit en weginfrastructuur. Ook Europa engageert zich in het plan. De Europese Unie subsidieert de fietssnelweg met ongeveer 200.000 euro.

Met de realisatie van een autovrije fietssnelweg wil de stad Torhout burgers op de fiets krijgen. De fietsroute die voorbij steden als Roeselare en Brugge passeert zal meer comfort bieden aan fietsende pendelaars en recreatieve fietsers. Voor Thierry Jiménez van de Fietsersbond is een fietsvriendelijke omgeving prioritair: “Het streefdoel is dat fietssnelwegen worden aangelegd volgens de meest ambitieuze normen, minimaal vier meter breed, zodat fietsers elkaar veilig kunnen kruisen.”

Volgens Elsie Desmet, schepen van mobiliteit voor de stad Torhout, zal een veilige fietsroute de burgers stimuleren om de auto minder te gebruiken. “Snelle en veilige fietsverbindingen vormen een belangrijke schakel in het stimuleren van deze

duurzame verplaatsingen. Ik ben ervan overtuigd dat we effectief meer mensen zullen aanzetten om bepaalde verplaatsingen met de fiets te doen dankzij deze fietssnelweg”, verduidelijkt Desmet.

CO2-uitstoot verminderen

Naast de veiligheid van de fietsers heeft het project nog een andere doelstelling. Met de aanleg van een fietssnelweg wordt een bijdrage geleverd om de CO2-uitstoot te reduceren. Dit past binnen de Europese Fietsstrategie; de EU wil het fietsgebruik tegen 2030 laten groeien met een gemiddelde van 50%. “Als woningen, scholen en winkels zich vestigen in de omgeving van een fietssnelweg, is de kans veel groter dat de gebruikers naar die locatie zullen fietsen en de auto laten staan, wat beter is voor het klimaat”, zegt Jiménez.

Het dossier is goedgekeurd in juni 2017 en de bouwvergunning in het najaar van 2018. Intussen zijn de werken al begonnen, een deel van het fietspad ter hoogte van Roeselare is al aangelegd. Het bedrijf nv Willeman Infra uit Gent voert de werken uit. “Dit voorjaar starten de werken van de fietstunnel aan de Tuinstraat en de fietsbrug over de Tinnenburgstraat. Het is de bedoeling dat het project voltooid is tegen eind 2021”, zegt Desmet.

De fietsroute zal dus ook een fietstunnel krijgen. De fietsers kunnen onder het spoor fietsen ter hoogte van de Tuinstraat en de Lichterveldestraat in Torhout. Bovendien is het de bedoeling dat er op zo veel mogelijk locaties ledverlichting komt, om de zichtbaarheid 's nachts veilig te stellen. Door energiezuinige verlichting te gebruiken wordt eveneens een positieve bijdrage geleverd aan het milieu.

“Snelle en veilige fietsverbindingen vormen een belangrijke schakel in het stimuleren van deze duurzame verplaatsingen.”

De KU Leuven ontwikkelde met De Cogge een testmodel van een autonoom binnenvaartschip. ©pomwvl.be Als het project slaagt, zien we dit schip binnenkort zonder schipper over de waterwegen varen. ©wikimedia.org

Onderzoek en innovatie – Autonoom varen in de Westhoek

EFRO
EUROPEES FONDS
VOOR REGIONALE
ONTWIKKELING

Batelier seul spelen Samen naar een autonome toekomst op het water

Door JONATHAN METDEPENNINGHEN – Het project ‘Autonoom varen in de Westhoek’ ontwikkelt de technologie om binnenvaartschepen binnenkort volledig zelfstandig te laten varen. De nieuwe technologie maakt de binnenvaart niet alleen zelfredzaam, ze maakt het transport ook duurzamer. “De uitstoot van een binnenvaartschip per ton/km is namelijk maar een derde van de uitstoot van een vrachtwagen”, zegt Peter Slaets, hoofd van het departement Werktuigkunde aan de KU Leuven.

Grote binnenvaartschepen die binnenkort zonder bestuurder over onze kanalen varen, dat is de doelstelling van het project ‘Autonoom varen in de Westhoek’. Het project, dat in 2018 startte, wordt ondersteund door drie partijen: POM West-Vlaanderen, De Vlaamse Waterweg en KU Leuven. De Leuvense universiteit ging aan de slag om de nodige technologie te ontwikkelen. Om de realiteit zo dicht mogelijk te benaderen, maakte ze met De Cogge een

schaalmodel van een echt binnenvaartschip dat ze testte op de IJzer.

Maar waarom willen we autonoom varen? “Dat doen we omdat er momenteel te weinig binnenvaartpersoneel is”, zegt Ann-Sofie Pauwelyn, projectleider ‘Smart Shipping’ bij De Vlaamse Waterweg. “De kleine waterwegen in Vlaanderen worden minder gebruikt, omdat die economisch minder rendabel zijn. Eens we de schepen vanop land kunnen besturen, kunnen we al onze waterwegen benutten, en kunnen we het personeel op een andere manier inzetten.” Daarnaast doen we het klimaat een gunst door volop in te zetten op de zelfstandige technologie. “Autonome binnenvaart staat ook voor duurzame binnenvaart. Onze testmodellen varen volledig elektrisch en ook de binnenvaartschepen die we in gebruik zullen nemen, moeten dat voorbeeld op lange termijn volgen”, verklaart Slaets.

De roep naar een klimaatvriendelijker binnenvaartbeleid komt ook van hogerop. INE (Inland Navigation Europe), een onafhankelijk platform met steun van de Europese Commissie, pleitte in december voor een switch naar zero emission navigation en wijdere sensibilisatie van de impact van de klimaatverandering op de binnenvaart. De binnenvaart is namelijk kwetsbaar voor klimaatveranderingen omdat ze afhankelijk is van de waterpeilen. In een lege rivier vaart een schip al wat moeilijker.

Toekomstmuziek

Drie maanden na de voltooiing van het project kan Slaets de eerste conclusies al trekken: “Het ontwerp is haalbaar, maar de ingebruikname van de technologie wordt nog onderschat.” Het schaalmodel ‘De Cogge’ werkt met een resem geavanceerde sensoren en software, maar ook die kunnen niet alles in goede banen sturen. “Tegen bewegende obstakels in het water hebben de sensoren geen verweer”, zegt Slaets.

Ook al brengen de tests goede resultaten met zich mee, de technologie zal nog niet van vandaag op morgen gebruikt worden in de binnenvaart. “Als er in de eerste maanden wat zou mislopen, kan dat al snel de perceptie geven dat er geen toekomst zit in het autonoom varen”, geeft Slaets toe.

De onderzoeker van de KU Leuven pleit dan ook voor een andere invulling: “Het probleem is te ingewikkeld om in één keer op te lossen. Laten we eerst focussen op de deelaspecten om een betere automatisering mogelijk te maken. Net zoals het systeem van cruise control in een auto, kan je schepen een eerste aanzet geven en dan automatisch laten varen op lange stukken recht door. Zo’n systeem kunnen we in de binnenvaart makkelijk introduceren en biedt een waardige tussenoplossing.”

“Als er in de eerste maanden wat misloopt, kan dat de perceptie geven dat autonoom varen niet kan lukken”

INNOVATIE – SMART AQUAPONICS

Duurzaam planten en vissen kweken in digitaal jasje

De installatie in Kortrijk met bovenaan de plantenbakken en onderaan de vissenbassins. © Matthew Pyck

Door MATTHEW PYCK – Klimaat en duurzaamheid zijn domeinen waarop de Europese Unie zich de komende jaren als voortrekker wil profileren. Daarvoor investeert de Unie in verschillende projecten die zulke doelstellingen behartigen. Een daarvan is ‘Smart Aquaponics’, waarbij gegevens van aquaponicssystemen – systemen waarbij men tegelijk vissen en planten kweekt - digitaal worden verzameld om de ontwikkeling van die systemen te stimuleren.

Aquaponics is een circulair kweekstelsel voor planten en vissen waarbij de vissen voedingsstoffen leveren aan de planten die dan op hun beurt het water voor de vissen filteren. ‘Smart Aquaponics’ verzamelt data van zulke aquaponicssystemen en brengt die samen om een app te ontwikkelen. “Die app zal enerzijds een spel bevatten waarmee gebruikers de aquacultuur leren kennen en anderzijds zal het een hulptool zijn voor wie al een aquaponicstelsel heeft”, verklaart Pierre Raulier van de Universiteit van Luik, de projectleider van ‘Smart Aquaponics’. “De app zal gebruikers helpen om juiste beslissingen te nemen en monitort het systeem via sensoren, waardoor de gebruiker vanop afstand de status van zijn systeem kan volgen. Wanneer bijvoorbeeld de temperatuur van een vissenbassin te hoog is, krijgt een viskweker daar een melding van op zijn gsm.”

Duurzame Visvoeding

Naast de Universiteit van Luik zijn nog dertien andere partners betrokken, waaronder het PTI in Kortrijk. De middelbare school heeft een aquaponicssysteem waarmee het experimenteert met duurzame visvoeding. "In gewone visvoeding zitten stoffen als vismeel en visolie die de spieropbouw bij vissen stimuleren, maar om die stoffen te verkrijgen, moet je ook vissen kweken", verklaart Nick Pannecoucq, projectverantwoordelijke in het PTI. "Wij vervangen het vismeel en de visolie door microalgen uit het vissenbassin die dezelfde voedingswaarde hebben en duurzamer worden gekweekt. Van zodra de vissen volgroeid zijn, wordt een deel geslacht en verkocht aan lokale afnemers."

Samenwerkingsverband

Aquaponicssystemen kunnen volgens Pannecoucq in de toekomst leiden tot samenwerkingsverbanden in bijvoorbeeld de tuinbouw- en vissector. "Grote groenteserres kunnen samenwerken met een naburige viskwekerij, waarbij de reststroom van de viskwekerij als meststof kan dienen voor de kweek van de groenten. Een voorbeeld van zo'n samenwerking vind je in Kruisem, waar AQUA4C samenwerkt met TomatoMasters", besluit Pannecoucq.

Projecten als 'Smart Aquaponics' bieden een antwoord op de huidige landbouwsystemen die veel CO₂ en afvalwater produceren. Via Interreg, een Europees programma dat samenwerking tussen regionale gebieden bevordert, financiert Europa het project voor 2 miljoen euro. Zo komen ze tegemoet aan de huidige doelstellingen van de EU om tegen 2030 40% minder broeikasgassen uit te stoten tegenover 1990 en om tegen 2050 het eerste klimaatneutrale continent te zijn.

"Grote groenteserres kunnen samenwerken met een naburige viskwekerij, waarbij de reststroom van de viskwekerij als meststof kan dienen voor de kweek van de groenten"

Merken zoals MAC, HEMA en Maybelline hebben amper tot geen beleid om hun CO₂-uitstoot te verlagen.
© Nelle Rogiers

Green Deal/milieu - InTiCosm

De groene toekomst van cosmetica

Door NELLE ROGIERS - Biologisch geteelde producten worden steeds populairder. En voor cosmetica is dit niet anders. Het InTiCosm-project richt zich op de ontwikkeling van biologische componenten voor cosmeticaproducten, om deze vervolgens op de markt te brengen. Die producten zijn niet alleen beter voor het milieu, maar ook voor je huid. Het door Europa gesubsidieerde project overkoepelt Vlaanderen, Wallonië en Frankrijk. Door hun welvarende bio-industrie en uitgebreide cosmetica-sector is dit geen toevallige samenwerking.

De verschillende partners van dit Europese project zorgen voor een groenere productie van onder andere make-up. Dit doen ze door groene dragers te produceren, ook de biologische componenten in cosmeticaproducten genoemd. Ze worden ontwikkeld met moleculen van een natuurlijke oorsprong. Regio's in Frankrijk en België staan in voor de productie van deze moleculen in bioraffinaderijen, waar grondstoffen op biologische en milieuvriendelijke wijze worden gezuiverd. Bij de samenstelling van de groene

dragers respecteren de partners van InTiCosm de groene chemie tot een maximum. Dat doen ze bijvoorbeeld door een aantal onnatuurlijke stappen tijdens de productie te minimaliseren. Het project wordt gesubsidieerd door de Europese Unie. Zo wil niet alleen het project, maar ook Europa een steentje bijdragen aan het terugschroeven van de milieuvervuiling.

Voor de eigenaars van Nine Salon, een organisch haar- en huidsalon in Roeselare, is groene cosmetica niet enkel belangrijk voor het milieu. 'We kozen voor biologische, veganistische producten, omdat onze dochter allergisch is aan bepaalde stoffen in cosmeticaproducten. Daarbovenop ondervinden we dat meer klanten allergisch worden aan allerhande producten', zegt Davinia Braeye van het Nine Salon-team. Aan de keuze van groene cosmetica hangt wel een prijskaartje, maar dat offer maakt zaakvoerder Jurgen Meerschaert graag: 'Hoe onze producten gemaakt worden is voor ons extreem belangrijk. En doorheen de jaren gaan niet alleen wij, maar ook onze klanten bewuster leven. Waardoor de kwaliteit van onze producten het prijsverschil goedmaakt.'

Goed voor de natuur, goed voor jezelf

'Ik begon biologische make-up te gebruiken, omdat de make-up dierenproefvrij is. In de periode waarin ik overschakelde naar biologische cosmetica, was ik een hardcore veganist en ik wou zo nog een extra beetje bijdragen,' vertelt Solenne Devos, een negentienjarige studente. Devos is ook actief in de modellenwereld: 'Ik draag in mijn dagelijks leven niet veel make-up, maar ik word wel vaak geconfronteerd met verschillende cosmeticaproducten. Je merkt wel verschillende gradaties van biologische producten bij verschillende shoots. Sommige bedrijven hechten er meer belang aan dan andere.'

Bio-cosmetica bevat geen synthetische (kleur)stoffen, parabenen en petrochemische middelen, die naast het milieu ook je huid beschadigen. 'Ik merk wel een verschil door het gebruiken van biologische producten. Mijn huid nu is minder vlug geïrriteerd en zachter.', aldus Devos.

“We hebben maar een planeet, dus laten we die verwennen en ondertussen ook onszelf.”

Duurzaamheid - Bati C²

“We kunnen veel leren van aangrenzende regio's”

BAS Bouwen werkt in het project Bati C² mee aan een milieuvriendelijke manier van bouwen. ©Robben Scheire

Door ROB BEN SCHEIRE/ Bouwen, bouwen en blijven bouwen. Overal in ons land worden constructies uit cement en beton uit de grond gestampt. Met de opwarming van de aarde is hier volgens de Europese Unie een duurzaam alternatief voor nodig. Bati C², een project waarin Vlaanderen, Wallonië en Frankrijk samenwerken, probeert bouwen duurzamer te maken door natuurlijke grondstoffen uit de eigen regio te gebruiken.

Bati C² is een interregionaal project waarin partners uit Vlaanderen, Wallonië en Frankrijk streven naar een duurzaam bouwmilieu door een netwerk te ontwikkelen dat zich op de korte keten concentreert. De Europese Unie sponsort met dit project professionelen, studenten en lokale overheden die bio-ecologisch bouwen. Zo wordt ook BAS Bouwen als enig Vlaams bedrijf gefinancierd door het project. 'Wij voeren promotie voor duurzaam bouwen. Effectief bouwen doen we zelf niet. We proberen de energievraag van zowel nieuwe als oude gebouwen te beperken en geven in opdracht

van de provincie West-Vlaanderen bouwadvies aan particulieren”, zegt Wim Huntjens, adviseur duurzaam bouwen bij BAS Bouwen.

Bati C² probeert de importketen kort te houden. Hierdoor leren de bedrijven van naburige regio's van elkaar en kunnen ze in de eigen markt hun producten aankopen. “Bouwstobalen kan je kopen bij de lokale boer. In de plaats van bouwstoffen te importeren uit een ver land, kan je je geld in de eigen economie steken”, vindt Huntjens.

Leren over de grenzen heen

Om met materialen zoals stro, hennep en hout aan het werk te gaan, is technische kennis vereist. Via Bati C² kan BAS bouwen kennis overbrengen vanuit Frankrijk naar ons land. “Dat is nodig om grote en kleine projecten te realiseren. In Oostende staat er bijvoorbeeld een kinderdagverblijf gebouwd uit stobalen. Dat is een van de eerste grote publieke gebouwen die gemaakt is uit stobalen.” Steden en gemeenten moeten hierin de voortrekker zijn. “Je kan het verhaal honderd keer vertellen, maar het is pas wanneer mensen het zien dat ze overtuigd geraken. Wanneer mensen in een publiek gebouw lopen dat van natuurlijke materialen is gemaakt, zal niemand zich daar vragen bij stellen maar zien dat gebouw klopt van achteren naar voor en van voor naar achteren. Willen we de korte keten ontwikkelen? Dan hebben we grote projecten nodig.”

Het project is opgestart na de vaststelling dat de biobouweconomie niet zo stevig in haar schoenen staat. Interregionale samenwerking en kennis van naburige markten laten ontwikkeling toe. “De taalgrens is een grotere grens dan de landgrens. De architecten van België maakten de stap naar Frankrijk niet, omdat ze een andere taal spreken. Eens je die land -en taalgrens oversteekt, is een schat van kennis beschikbaar. De aangrenzende regio's komen met elkaar in contact en leren zo van elkaar”, aldus Wim Huntjens.

Oost- en West-Vlaanderen genieten via BAS Bouwen mee van het Bati C². De provincies streven naar een duurzaam bouwmilieu. “De provincie West-Vlaanderen heeft, net zoals Europa, de ambitie om tegen 2050 klimaatneutraal te worden op het gehele grondgebied””, zegt Wannes Meersmans van het Steunpunt Duurzaam Bouwen West-Vlaanderen. “Hiervoor zijn er heel wat inspanningen nodig op vlak van ons gebouwenpatrimonium, privaat en publiek, en alles wat gerelateerd is aan onze huidige manier van wonen en werken. “Bati C² professionaliseert de nichesector die met natuurlijke materialen bouwt. Daardoor zal de drempel bij architecten en bouwheren verkleinen en de kwaliteit en efficiëntie van de projecten vergroten.”

“De taalgrens is een grotere grens dan de landgrens.”

Koolstofarme economie/Green Deal – F311 KNOKKE-HEIST-MALDEGEM

Duurzaam onderhoud van fietsnelwegen

Door KEVIN STORME - Doorheen Vlaanderen lopen 110 fietsnelwegen waarvan er op dit moment zo'n 61 in gebruik zijn. Vaak zijn deze routes een combinatie van jaagpaden langs een kanaal of wegen voorbehouden aan landbouwvoertuigen. Ze vormen steeds meer een onmisbare schakel in het woon-werkverkeer. De trajecten moeten natuurlijk ook onderhouden worden, maar hoe gebeurt dat en is dat net zoals een gewone weg heraanleggen?

Een fietsostrade is een verbindingweg voor fietsers tussen steden, woon- en werkgebieden en moet zorgen voor een vlot en milieuvriendelijk woon-werkverkeer. Voor Europa zijn ze een belangrijke schakel in de combimobiliteit en het pakket van toekomstige mobiliteitsdiensten die de CO₂-norm onder controle moet helpen krijgen. Fietsen zorgt immers voor schonere lucht dan de auto nemen.

Een van die 'snelwegen' die al in gebruik is en binnenkort wordt hersteld is de F311. Die start in Knokke-Heist en loopt via het Schipdonkkanaal naar Eeklo. Hier gaat de F311 over in de F422 die doorgaat tot in Deinze. Deze fietsnelweg loopt voornamelijk over het jaagpad langs het afleidingskanaal van de Leie en langs deze route staan heel wat bomen waarvan de wortels nogal eens zorgen voor scheuren in het asfalt. Om te voorkomen dat de route elk jaar moet worden heraangelegd, bestaat nu een inventieve oplossing.

Vlotte en comfortabele verbinding

“Het belang van fietsnelwegen is dat ze een vlotte en comfortabele verbinding vormen voor fietsers tussen steden, woonkernen en tewerkstellingsplekken”, vertelt Johny Van Acker, projectingenieur Investerings van De Vlaamse Waterweg nv. “Ze vervullen een belangrijke rol in het duurzaam woon-werkverkeer. Voor de gebruiker is het de hoogste categorie in het fietswegennetwerk, zoals de autosnelwegen de hoogste categorie zijn in het autowegennetwerk.”

“De F311 is een jaagpad omzoomd door bomen en struiken. Duurzaam onderhoud vereist aanpassingen aan de lijnbepanting”, zegt Van Acker. “Er wordt bij de heraanplant zoveel mogelijk op toegezien dat we de plantafstanden respecteren. We voorzien ongeveer tien meter tussen bomen onderling en circa twee meter tussen boom

De broodnodige renovatie van het asfalt van de F311 zal starten in augustus 2020. © Kevin Storme

en jaagpad. Waar dat niet mogelijk is, is een beheerstraject voorzien waarbij de wortels langs het jaagpad regelmatig worden afgesneden. Deze maatregel start vanaf de aanplant en vergt verder driejaarlijks onderhoud. Verder wordt het asfalt afgefreest tot op de fundering en wordt zowel onderlaag als toplaag weer opgebouwd.”

“Het project Fietssnelweg F311 is een project binnen het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling Vlaanderen. Het EFRO Vlaanderen-programma bestaat voor de programmaperiode 2014-2020 uit vier investeringsprioriteiten, zijnde Innovatie, Ondernemerschap, Koolstofarme economie en Grootstedelijke ontwikkeling”, zegt Mauro Callens, Adjunct-adviseur dienst Economie en Europese & Internationale Samenwerking van EFRO Vlaanderen. “Deze fietssnelweg maakt deel uit van de prioriteit ‘Koolstofarme economie’.”

“Fietsostrades vervullen een belangrijke rol in het duurzaam woon-werkverkeer”

Milieu -Ecosystem

Ecosystem: muskusratten bestrijden over grenzen heen

DOOR LENNERT SUYKERBUYK – De muskusrat is een invasieve diersoort. Vooral in West-Vlaanderen zorgen deze dieren voor overlast door hun gegraveerde waarmee ze de oevers van grachten en waterlopen vernielen. Daarom hebben West-Vlaanderen en Noord-Frankrijk, met steun van de Europese Unie, Ecosystem opgericht. Zo kunnen de twee regio's samen de muskusratten verdelgen.

In het begin van de 20ste eeuw werd de muskusrat vanuit Noord-Amerika in Europa geïntroduceerd. Vooral jagers en kwekers fokten de dieren voor hun pels. Af en toe ontsnapten ze echter uit de kwekerijen. Zonder natuurlijke vijanden konden ze zich verspreiden over het continent. Hoewel muskusratten herbivoren zijn en geen gevaar vormen voor de mens, zorgen ze toch voor veel overlast. De dieren graven holenstelsels in de oevers van grachten waardoor de omliggende grond kan inzakken. Rattenvangers proberen daarom muskusratten te vangen en te doden.

Om invasieve soorten zoals muskusratten te bestrijden, stelde de Europese Unie in 2015 een verordening in. Exoten stoppen namelijk niet aan de grens. De Unie koos voor een drietrapsaanpak. Eerst moet men voorkomen dat invasieve soorten zich kunnen verspreiden. Ten tweede moeten de lidstaten die dieren snel opsporen en verwijderen. Tot slot, als de dieren te stevig gevestigd zijn, moeten ze onder controle blijven om verdere schade te voorkomen. De Europese Commissie stelt ieder jaar een lijst op met exoten, waaronder de wasbeer, de grijze eekhoorn en dus ook de muskusrat.

De meeste muskusratten komen via Frankrijk België binnen. Hierdoor leven de knaagdieren vooral langs de Leie en IJzer in West-Vlaanderen. Waar Vlaanderen de dieren volledig probeert te verdelgen, is men in Frankrijk veel lakser. Hierdoor blijven ze via Frankrijk ons land binnenkomen. In 2013 doodden rattenvangers 1850 muskusratten, in 2019 steeg dat aantal tot 4000. Om het probleem van overlast gezamenlijk en gecoördineerd tegen te gaan, richtten Noord-Frankrijk en West-Vlaanderen, gesteund door de Europese Unie Ecosystem op. Het project heeft als doel watermilieus van Noord-Frankrijk en Vlaanderen te beschermen tegen invasieve soorten.

Ecosystem ontvangt 1,2 miljoen euro subsidies van de Europese Unie en 1 miljoen euro van de nationale overheden. Onder andere de Vlaamse Milieumaatschappij en de provincie West-Vlaanderen zijn belangrijke partners van het project. Zo onderzoekt de VMM in de betrokken gebieden of er muskusratten en andere exoten zijn. Deze informatie geeft de

VMM dan door aan Noord-Frankrijk. “De samenwerking met Frankrijk verloopt vlot. We overleggen regelmatig met hen”, zo zegt Dan Sloodmaeker, medewerker van de Vlaamse Milieumaatschappij. Ecosystem verplicht Frankrijk niet om harder op te treden tegen de muskusrat. Maar toch is het project doeltreffend. Zo mag de VMM gebieden in Noord-Frankrijk onderzoeken. Ook de grenswerking is veel verbeterd en de Fransen volgen de voorplanting van de muskusratten goed op. “De instroom is lager dan in vorige jaren. Waarschijnlijk is dat voor een deel te danken aan het project”, verklaart Sloodmaeker. Het probleem zit nu ook minder bij Frankrijk en meer in West-Vlaanderen zelf. De muskusratten zijn nu hier in de provincie en planten zich hier verder voort.

Nevenvangsten

Maar dierenrechtenorganisaties zoals Animal Rights bekritiseren de uitroeiing van muskusratten. “Mollen en bevers graven ook in oevers, maar daar jagen we niet op. De overheid roeit de muskusratten uit omdat het exoten zijn. In de Europese wetgeving staat dat men maatregelen moet nemen tegen invasieve soorten. Maar die mogen zowel dodelijk als niet-dodelijk zijn. We hoeven ze niet uit te roeien”, vertelt Rowena Vanroy, campagnecoördinator van Animal Rights. Daarnaast sterven ook andere dieren door de jacht op de muskusrat. Vallen pletten deze dieren waarna ze verdrinken. “In Nederland is dat een groot probleem. In 2018 stierven er 8927 dieren als bijvangst. In België staan we daar verder in. Hier doen we beter ons best om de vallen af te schermen”, aldus Vanroy. In 2019 waren er 156 nevenvangsten. Vooral woelratten zijn het slachtoffer, maar ook eenden en waterhoenen komen in de vallen terecht.

Ecosystem loopt in september 2020 af, maar de EU kan het project nog een jaar verlengen. Hierop hoopt Sloodmaeker, al vreest hij ervoor. “Met Europese projecten moet je innovaties in de kijker zetten. Dat is moeilijk bij rattenvangers, een beroep zo oud als de straat. Maar dan nog is de samenwerking met Noord-Frankrijk nu zo goed dat we ook zonder concreet project kunnen doordoen.” Ook nieuwe samenwerkingsverbanden met andere regio's sluit Sloodmaeker niet uit. “Misschien gaan we hetzelfde doen in Zeeuws-Vlaanderen, om daar aan de rattenspopulatie te werken.”

Muskusratten veroorzaken schade aan grachten en waterlopen ©Piqsels

Innovatie en ontwikkeling – PlastiCity

PlastiCity ontwikkelt nieuw recyclageproces

Beelden van bergen plastic drijvend in zee zijn al lang geen uitzondering meer. Maar ook op het land hebben we een groot probleem met het recycleren van plastic, vooral in steden die dicht bij de kust liggen. Om het probleem rond het recycleren van plastic tegen te gaan, richtte de Universiteit van Gent PlastiCity op. Het project heeft als doel plastic efficiënter en voordeliger te recycleren. UGent werkt samen met universiteiten in Nederland, Groot-Brittannië en Frankrijk en krijgt hiervoor steun van de Europese Unie.

In de Westhoek krijgen druggebruikers meer ondersteuning. Foto Flickr.com

Tegenwoordig hebben we allemaal diverse verschillend gekleurde zakken in huis om afval efficiënt te scheiden. Ondanks al die inspanningen zitten we in het twee zeeën-gebied, het gebied dat de kustzones van Engeland, Frankrijk, België (Vlaanderen) en Nederland omvat, toch nog met een groot probleem omtrent het recycleren van plastic. Het probleem stelt zich voornamelijk in de regio's rond de kust. De vele bedrijven aan de kust zorgen voor een grote hoeveelheid aan plastic die tot op de dag van vandaag niet goed gerecycleerd worden. Slechts twintig à dertig procent van het recycleerbare plastic wordt effectief gerecycleerd. Dat lijkt weinig, maar de recyclage van de inhoud van een PMD-Zak is moeilijker dan je denkt. Het is niet zo dat al het opgehaalde plastic direct gerecycleerd kan worden; er gaat een lang proces aan vooraf vooraleer dat het weer kan worden

gebruikt. De Europese Unie heeft hergebruik van kunststoffen als één van de prioritaire doelstellingen gemaakt. Hiervoor investeert de EU in diverse projecten die de recyclage van plastic onderzoeken. PlastiCity is een van deze projecten.

Plastic dat niet wordt gerecycleerd, ook wel lost plastics genoemd, kan volgens Steven De Meester, specialist in plasticrecyclage en de drijfveer achter PlastiCity, een belangrijke rol spelen in onze economie. “Een van de doelen van de EU is om de recyclageratio van plastic te verhogen van twintig procent tot boven de vijftig procent. Bij PlastiCity onderzoeken we hoe we het recyclageproces kunnen verbeteren om op de meest efficiënte manier het plastic op te halen, te verwerken en opnieuw te gebruiken, maar ook hoe bedrijven de recyclage van plastic in hun voordeel kunnen gebruiken”, vertelt Steven de Meester.

Het stuklopende recyclageproces

Van botervlootjes tot frisdrankflessen, ze hebben allemaal een verschillend recyclageproces. Ze moeten eerst van elkaar worden gescheiden en daarna moet het plastic ook nog worden ontleurd voordat het kan worden gerecycleerd. Om het recyclageproces te optimaliseren werkt PlastiCity samen met verschillende bedrijven, waaronder D.P.L. Group Plastic Recycling. “Bij D.P.L. recycleren we niet alleen kunststof, we regelen ook ons eigen transport en verwerken het afval zelf. Onze samenwerking met PlastiCity is heel diepgaand. We zitten vaak samen om te kijken hoe we het recyclageproces kunnen verbeteren. Ook geven we de medewerkers van PlastiCity toegang tot onze machines om naar effectieve veranderingen en oplossingen te zoeken”, aldus D.P.L. Group Plastic Recycling.

“Bij PlastiCity onderzoeken we hoe we het recyclageproces kunnen verbeteren, maar ook hoe bedrijven de recyclage van plastic in hun voordeel kunnen gebruiken”

Europese Green Deal – SAPOLL

Meer groen in de tuin voor bestuivers

Door MAXIM TRUYE - Wilde bestuivers zoals bijen, zweefvliegen en vlinders zijn een bedreigde soort in Vlaanderen. Het SAPOLL-project probeert met allerlei acties deze bestuivers te beschermen. SAPOLL is een grensoverschrijdend Interreg-project waarin Frankrijk, Wallonië en Vlaanderen samenwerken. De EU investeert in dit project omdat ze onder andere de kennis over de bestuiver bij de mensen wil verbreden.

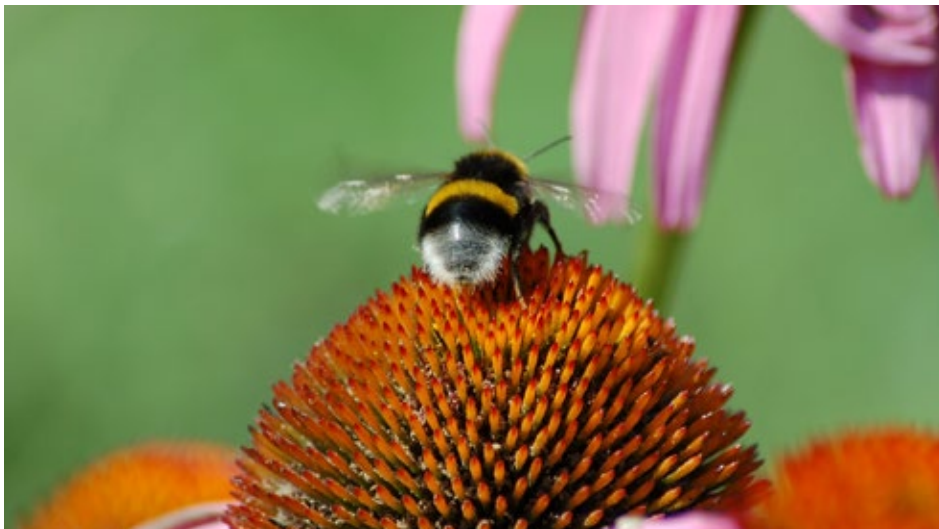
Het grensoverschrijdende actieplan van SAPOLL richt zich op drie grote pijlers. Ten eerste moet het project de burgers sensibiliseren via lezingen, folders en tentoonstellingen. Doel hiervan is om zo veel mogelijk mensen bewust te maken van het feit dat de bestuivers verdwijnen uit onze achtertuinen. De volgende stap is de mensen aanzetten tot actie. Tenslotte wil het project ook de gegevens van die beestjes nauw opvolgen. Zo kunnen ze zien waar de wilde bestuivers graag en dus dikwijls zitten.

Jens D’Haeseleer van Natuurpunt, de projectleider van SAPOLL in Vlaanderen, benadrukt hoe belangrijk het is om de Vlaming bewust te maken van de noodzaak van de bestuivers: “Bij een lezing vraag ik aan iedereen om recht te staan en zich af te vragen wat ze de laatste 24 uur gegeten hebben. Als ik een product daarvan opnoem, mogen ze weer gaan zitten. Ik moet nog maar koffie of een fruit- of groentesoort opsommen en iedereen zit al op zijn stoel. Mensen zijn er zich vaak niet van bewust dat we onze dagdagelijkse voedingsproducten grotendeels te danken hebben aan bestuiving.”

Groene tuinen

Ook Wim Tollenaers, directeur van het bezoekerscentrum ‘Steunpunt Bijenteelt’, merkt op dat er te weinig groen in de tuin aanwezig is: “Als we vandaag de dag kijken naar de doorsnee tuin, zien we alsmaar meer verstening. Mensen vinden dit normaal en gemakkelijk, want zo’n tuin vraagt weinig tot geen onderhoud. We zien nu ook het kunstgras opkomen, maar daar groeit geen enkele plant in. De belangrijkste maatregel is dat iedereen moet proberen om thuis zo veel mogelijk stuifmeel aan te bieden.” Volgens Tollenaers is de oplossing voor deze bestuifonvriendelijke tuinen dus niet ver te zoeken. “We moeten modetrends in tuinen creëren die gunstig zijn voor insecten. Van die onderhoudsvriendelijke steentuintjes met muren rond in plaats van hagen zijn gewoonweg niet goed voor de natuur.”

Wolf France (links) en Dorian Berintan (rechts) komen al enkele weken op straat voor het klimaat. Foto Anton Vandenbulcke

Jens D’Haeseleer deed in 2018 al onderzoek naar hoe Europa de bestuivers kan redden. Twee jaar later ziet hij nog niet de vooruitgang die hij in gedachten had. “Ik merk wel interesse en goede wil van de EU, maar de regelgeving gaat nog te traag. Als er op Europees vlak bijvoorbeeld beslist wordt om een pesticide af te schaffen, zijn er ondertussen alweer tien nieuwe pesticiden in de plaats gekomen.” D’Haeseleer kijkt ook verder dan de bestuivers: “Als we nu eens ons hele landbouw- en consumentenmodel opnieuw zouden bekijken, zou dat niet alleen goed zijn voor de bestuivers, maar ook voor de volksgezondheid, de lucht- en waterkwaliteit...kortom voor de hele natuur. Als we niet kijken naar het grotere plaatje, gaan we hier in Europa vroeg of laat eens tegen de lamp lopen.”

“We moeten modetrends in tuinen creëren die gunstig zijn voor insecten.”

Industrie, onderzoek en energie – VEG-i-TEC

VEG-i-TEC dicht kloof tussen wetenschap en industrie

Door LIAM VAN HAVERBEKE – Vegetable Innovative Technology of kortweg VEG-i-TEC, is de naam voor het toekomstige onderzoekscentrum van UGent campus Kortrijk. Het centrum moet groente- en aardappelverwerkende bedrijven helpen om de kloof tussen de industrie en wetenschap kleiner en vooral betaalbaarder te maken. Universiteit Gent en de Hogeschool West-Vlaanderen (Howest) werken hier samen met verschillende bedrijven. De provincie West-Vlaanderen en de Europese Unie zijn de sponsors van het technologische expertisecentrum.

De Europese Unie zet al langer in op de groenteverwerkingsindustrie. Want de groentensector is een van de belangrijkste sectoren in de Europese voedselindustrie. Bedrijven krijgen het echter steeds moeilijker om een constante aanvoer van groenten te leveren. Net om die aanvoer te garanderen steunt de Europese Unie een project als VEG-i-TEC.

“VEG-i-TEC moet de schakel worden tussen de laboratoria en de industrie”, zegt projectmanager professor Imca Sampers van de Universiteit Gent. Bedrijven vinden moeizaam hun weg naar de onderzoeken die universiteiten uitvoeren in laboratoria. Daarom dus de bouw van een onderzoekscentrum. Daar kunnen onderzoekers, maar ook studenten, testen uit laboratoria uitproberen op een grotere schaal. Zo kunnen bedrijven het proces zelf mee opvolgen en hierdoor veel bewuster, en vooral beter ingelicht, de nieuwe technologieën efficiënt gebruiken.

Het nieuwe centrum is bijna af en ligt niet toevallig in Kortrijk. De grootste concentratie van deze groenteverwerkende bedrijven ligt namelijk in West-Vlaanderen. Op die manier kan het centrum ze snel contacteren.

De kennis die VEG-i-TEC verkrijgt, willen de onderzoekers vertalen naar bruikbare informatie voor bedrijven. Geen moeilijke formules, gewoon in klare taal uitleggen wat het onderzoek voor hen oplevert. Maar niet alleen bedrijven profiteren van de onderzoeksresultaten. Ook studenten van Howest en UGent krijgen de informatie verwerkt tot leerstof en practica.

Mobiliteit en weginfrastructuur – BITS

De fiets als oplossing

Door IMAR VANDENABEELE- Bicycles and Intelligent Transport Systems, kortweg BITS, is een project in West-Vlaanderen, gesteund door Europa. Europa wil fietsen veiliger, efficiënter en aantrekkelijker maken. Een van de doelstellingen van Europa rond klimaat en milieu is immers om een vermindering van twintig procent van de uitstoot van broeikasgassen te hebben ten opzichte van 1990. Met dit project zetten ze alvast een stap in de goeie richting.

Onderzoekers kunnen in de piloorthal uitzoeken wat de meest efficiënte manier van werken is voor groenteverwerkingsbedrijven. ©UGent

Duurzaam energie- en waterverbruik

Iedere vorm van technologie verbruikt natuurlijk ook energie. En dan komt de opleiding Energiemanagement van Howest er bij kijken. “Energie is kostbaar en daarom is het belangrijk dat we er zorgvuldig mee omgaan. Het grote probleem is dat de huidige onderzoeken naar energiegebruik binnen deze sector heel beperkt zijn. Daarom is het nu net zo positief dat wij hier een realistische omgeving kunnen bouwen. De focus van het project ligt vooral op hoe de bedrijven zo duurzaam mogelijk met energie kunnen omgegaan”, zegt docent Energiemanagement Jurgen Van Ryckeghem.

De groente- en aardappelverwerkingsindustrie gebruikt ook veel water. Daarom zal men in het nieuwe onderzoekscentrum nagaan hoe dat in de toekomst beter kan. “Gezien het heersende watertekort onderzoeken we ook hoe we water dat nu verloren gaat bij de groententeelt, kunnen recupereren. Maar als we water hergebruiken zitten er vaak pesticiden in. Daarom zoeken we nu naar een manier om dat water zodanig te zuiveren dat we continu hetzelfde water kunnen gebruiken”, aldus projectleider Imca Sampers.

“Energie is kostbaar en daarom is het belangrijk dat we er zorgvuldig mee omgaan.”

Luchtvervuiling door een te hoge CO2-uitstoot is in veel steden een probleem. De fiets kan een belangrijke oplossing bieden om dit tegen te gaan. Door de fiets te nemen, laten de mensen de auto thuis en stoten ze geen CO2 uit. De provincie Overijssel in Nederland, is de voortrekker en leider van het project BITS. Het doel is om fietsen veiliger, efficiënter en aantrekkelijker te maken. Overijssel zocht partners zoals de stad Brugge en de West-Vlaamse Hogeschool Vives om het project te ondersteunen. Vives en stad Brugge zijn voorlopig de enige partners in West-Vlaanderen.

Het project voorziet een ‘Cycling Data Hub’, dat is een plek waar fietsdata worden verzameld, geanalyseerd en opengesteld voor iedereen die geïnteresseerd is. Fietsdata zijn nodig om te weten wat mensen tegenhoudt om de fiets te nemen en welke voorzieningen er nog nodig zijn om hen vaker op de fiets te krijgen. Zo zijn er data over snelheden en reistijden, maar ook over het gedrag van de fietser. Zo proberen de onderzoekers te weten te komen waarom iemand al dan niet kiest om de fiets te nemen. Er zijn ook data die aantonen of fietsers wel wachten tot het verkeerslicht op rood springt voor ze een baan kruisen. Overheden krijgen zo nuttige informatie die hen helpt om een goed onderbouwd fietsbeleid te maken.

Stad Brugge als voortrekker

Het project kent enkele serieuze voordelen voor de hoofdstad van West-Vlaanderen. “Zonder zelf heel veel te investeren, kunnen we toch testen met slimme technieken rond fietsen uitvoeren”, vertelt Eveline Buyck, coördinator Europese projecten bij stad Brugge. “Via het project kwamen we ook in contact met andere partners met veel ervaring rond slimme technieken en zo kunnen we ook samen data verzamelen.” Door de verzameling van data kan de stad Brugge een stap verder gaan dan dat ze normaal zou doen. “We kunnen door die data bijvoorbeeld het gedrag van onze inwoners onder de loep nemen. We kunnen zien welke route ze nemen en wanneer ze kiezen om die route af te

leggen. Met camera's is het ook mogelijk om het verkeersgedrag van onze inwoners te bestuderen. Zo kunnen we zien wanneer een fietser links van de baan rijdt, zijn hand niet opsteekt als auto's voor hem stoppen, of niet wacht voor een rood licht."

Het vinden van een veilige en vlot bereikbare fietsenstalling is blijkbaar ook een belangrijke motivatie om de fiets te nemen. "Het Brugse college van burgemeester en schepenen besliste onlangs om in te zetten op sensoren die ondergronds fietsparkeren gemakkelijker zou moeten maken. Hierdoor kan de fietser vlot zijn weg vinden naar vrije fietsparkeerplaatsen. We kunnen ook zien hoelang een fiets er al staat. Als hij er al lang staat, betekent het waarschijnlijk dat er geen gebruik meer van wordt gemaakt. Dat is belangrijke informatie voor ons, zo kunnen we die ongebruikte fiets verwijderen en weer meer parkeerruimte creëren. Als er in onze stad weinig parkeerruimte is, moedigt dat onze inwoners niet aan om de fiets te nemen. Ze denken dan dat ze met de auto meer kans op een parkeerplek zullen hebben", aldus Buyck.

Naast Brugge en stad Antwerpen is Vives de derde Belgische partner die het project BITS ondersteunt. "Onze taak vanuit Vives is om de acties die de steden doen te evalueren en te onderzoeken in hoeverre zij hun doel al dan niet bereiken. Op die manier kan er vlot bijgestuurd worden", weet Griet Vanwysenberghe, onderzoeker bij Vives.

"Door de verzameling van data kan de stad Brugge een stap verder gaan dan dat ze normaal zouden doen."

Ook op de Grote Markt van Brugge is het soms moeilijk om je fiets te parkeren. ©Pixabay

Duurzame voeding- Entomospeed

Insecten als voedsel voor mens en dier

Entomospeed experimenteert niet alleen met meelworm voor menselijke consumptie, maar ook met de larven van de zwarte soldaatvlieg. ©Pixabay

Door GEFREY VAN DER VEKEN – Het West-Vlaamse project Entomospeed wil de productie van insecten sneller en betrouwbaarder maken door de productieketen te automatiseren. Insecten zijn een waardevolle bron van eiwitten en bieden daarom een alternatief als grondstof voor diervoeder en voedsel voor de mens, voor 'feed' en 'food'. Via projecten zoals Entomospeed wil Europa een veilige, voedzame en betaalbare voedselvoorziening op lange termijn voorzien.

In het Interregproject Entomospeed werken Vlaamse en Nederlandse onderzoekcentra samen om de uitdagingen rond de kweek van insecten voor consumptie aan te pakken. Het project focust op het onderzoek naar de beste omstandigheden voor een optimale kweek.

"Insecten zijn een potentiële eiwitbron en kunnen dienen voor zowel food als feed. Bij de mens zouden de insecten vlees kunnen vervangen of aanvullen. Bij de dieren zou het een duurzamer voederalternatief zijn voor soja, die voornamelijk uit Zuid-Amerika

komt. De Europese Unie importeert grote hoeveelheden levensmiddelen en diervoeder uit derdewereldlanden. Het transport van deze producten heeft een enorme ecologische impact op het klimaat”, benadrukt Filip Wouters, projectmedewerker bij Entomospeed.

Een van de kernpunten waar Entomospeed op inzet, is de automatisatie. Door handenarbeid te vervangen door automatische kweeksystemen stijgt de efficiëntie en de opbrengst. Factoren zoals de temperatuur in de kweekcellen zijn zorgvuldig onderzocht. Via klimaatsensoren gaan de onderzoekers na wat de ideale temperatuur is voor de insectenkweek. Ook de oppervlakte-efficiëntie wordt bestudeerd. De verticale opstelling van de kweekbakken zorgt voor een grotere opbrengst per oppervlakte. Het verschil in omstandigheden bovenaan en onderaan de kweekbakken werd opgelost met een roterend systeem.

Van boer tot bord

Ook de voeding voor de insecten zelf wordt geanalyseerd. Om de ecologische en economische impact te minimaliseren gebruikt het project reststromen als voeding voor de insecten. Reststromen zijn afvalstoffen en restanten van planten die na de oogst op het land blijven liggen, zoals aardappelstengels en koolbladen.

“We werken bovendien met een modulair systeem waarbij de kweeksystemen kunnen geleverd worden op maat van de boer en de regio. We verkiezen dit kleinschalige modulaire systeem boven een warehouse-systeem, een grote opslagruimte vol kweekinstallaties. Voor deze grote installaties is een immense hoeveelheid voedsel nodig voor de insecten. Deze voedselbronnen worden ook weer geïmporteerd van buiten Europa, wat tegen ons ecologische en economische idee zou werken”, aldus Filip Wouters. Ook de voorzitter van de Europese Commissie Ursula Von der Leyen benadrukt in haar politieke visie de noodzaak van een “van boer tot bord”-strategie om op een duurzame manier voedsel te produceren met een rechtvaardige opbrengst voor iedereen.

Voordat de insectensector verder kan evolueren moet echter de wetgeving rond insecten nog wat veranderen. “Er is momenteel nog geen duidelijk wettelijk kader, de novelfoeddossiers over eetbare insecten zijn nog niet goedgekeurd. Deze dossiers beschrijven de voedselveiligheid en bijhorende procedure bij het gebruik van een bepaald voedingsproduct binnen Europa”, verduidelijkt Sharon Schillewaert, onderzoekexpert Vives. “Wanneer de dossiers goedgekeurd worden, verwachten we dat de consumptie van insecten bij het grote publiek zal toenemen”, voegt ze toe.

“Op termijn moet de productie van insecten een voedzaam en betaalbaar alternatief zijn voor minder duurzame eiwitbronnen.”

Green Deal – Dual Ports

Havens proberen CO2 te verlagen

De Leie loopt dwars door het Blauwe Park in de Eurometropool-regio. Foto Wout T'Seyen

Door ANTON VAN GUCHT – Havens laten samenwerken om zo de CO2-uitstoot te verminderen, dat is de gedachte achter het Dual Ports Project. Binnen dat project, dat al loopt sinds 2015, werken Regional Entrepreneurial Ports (REP's) als autonome, mediumgrote havens samen. De haven van Oostende is projectleider. De overige partners komen respectievelijk uit Nederland, Duitsland, Denemarken en Schotland.

Samen staan de kleine havens sterker, dat is de gedachte achter het Dual Ports Project. Ook in Oostende volgen ze die redering. “Door het project staan we in contact met havens verspreid over gebieden aan de Noordzee. Wanneer er problemen zijn, zowel logistiek als technisch, proberen we samen tot een oplossing te komen. We delen daarnaast ook onze kennis over de aanpak van de CO2-uitstoot. Wij zijn vooral bezig met offshore windindustrie. Geregeld houden we meetings hier in de haven van Oostende om zaken te bespreken onze projecten uit te leggen aan derden”, zegt Dirk Declerck, havenbaas van Oostende.

De haven van Oostende werd al in 2015 aangesteld als projectleider voor het Dual Ports Interregproject. Interreg is het Europese programma dat zich inzet voor grensvervaging in Europa. “De haven van Oostende is verkozen tot leider van het project om drie redenen. Ten eerste zijn we zeer ervaren wanneer het aankomt op projectmanagement en projectontwikkeling. In onze haven hebben we al verschillende projecten succesvol afgerond. Ten tweede beschikken we over een internationaal netwerk rondom de Noordzee, wat ook heel belangrijk is. Tot slot werden onze inhoudelijke componenten zoals het werk rond low carbon-technology in acht genomen”, duidt Wim Stubbe, Business Development Manager in de haven van Oostende. In de haven van Oostende worden windmolens voor op zee gebouwd.

Low carbon-technology wil zoveel zeggen als het produceren van energie met zo weinig mogelijk uitstoot van koolstofdioxide. Normaal gezien zou het project dit jaar afgerond worden. Omdat het internationaal echter zo goed ontvangen werd, bood het Europees Parlement een extra kapitaalinjectie en tevens uitbreiding van het project aan. Het project speelt immers perfect in op de door de Europese Unie vooropgestelde doelstellingen in het akkoord van Parijs. Tegen 2030 wil de EU de broeikasgasuitstoot met minstens 40% onder het niveau van 1990 krijgen. Daarnaast wil de EU CO2-neutraal zijn tegen 2050 om de klimaatverandering af te wenden.

Ondanks haar leiderspositie in het project, blijft het voor Oostende moeilijk om met haar haven een stempel te drukken in Europa. “Concurreren op het logistiek gebeuren met andere havens zoals die van Antwerpen, Zeebrugge of Hamburg is onhaalbaar. Alleen al het ruimtetekort verhindert dit”, zegt Wim Stubbe. De haven is wel actief op enkele nichemarkten en daar wordt ze ook Europees voor erkend. “Die nichemarkten zijn bijvoorbeeld de offshore wind technology en onze development afdeling waar we verschillende nieuwe technologieën ontwikkelen. Deze zijn ook toepasbaar in andere havens. Door binnen het project ervaring uit te wisselen, leert iedereen om het werk zo efficiënt mogelijk te laten verlopen”, verduidelijkt Wim Stubbe.

“Oostende is ervaren in de offshore windtechnologie en komt daarmee tegemoet aan de eis van Europa om de broeikasgasuitstoot met 40% te verminderen”

Burgerparticipatie – Eureka in de Eurometropole

Burgers zoeken universele oplossingen voor universele problemen

Burgers doen projectvoorstellen en begeleiders evalueren de maatschappelijke impact. ©Flickr

Door SEBASTIAAN VAN PRAET - “Grensoverschrijdend samenwerken voor burgerparticipatie”, luidt het credo van Eureka, een INTERREG-project van de Europese Unie in de Eurometropool. Het project wil via burgerparticipatie een betere maatschappij vormen. “Na de klimaatacties van vorig jaar luisterde Vlaanderen niet naar de burger”, vertelt projectcoördinator Jasminka Poppe. “Met ons klimaatplan proberen we als burger op lokaal wel inspraak te hebben.”

Francis Benoit is het brein achter het Eureka-project: “De inwoners van Kortrijk, Doornik en Rijsel wonen amper 25 kilometer van elkaar, maar hebben verschillende levenswijzen. Toch zijn er gelijkaardige problemen.” Het project wil voornamelijk moeilijker te bereiken doelgroepen dichterbij de maatschappij brengen: “Zij kunnen projecten voorstellen vanuit hun leefwereld en wij kijken hoe we die kunnen uitwerken. We proberen hen via kleine projecten te helpen en dichterbij elkaar te brengen. Zij helpen daar zelf ook in mee”, zegt Benoit.

Universele aanpak

“In een duurzame groentetuin kweken omwonenden ingrediënten om gezond te koken. Dit bestaat in Doornik, maar moet in Rijsel of Kortrijk ook kunnen”, meent Benoit. De projecten zijn grensoverschrijdend: “We kijken welke problemen in alle regio’s voorkomen. Universele problemen hebben gelijkaardige oplossingen nodig. Welke skills en tools zijn nodig voor een grensoverschrijdend burgerparticipatief model? Het projectendraaiboek van Kortrijk moet ook in Doornik, Rijsel of waar dan ook in Europa inzetbaar zijn.”

Voor mens en natuur

Duurzaamheid is het centrale woord. In Groot-Menen heerst mobiliteitsarmoede, wat sommige arme gezinnen belet een job te vinden, want ze raken niet ter plekke. “Het openbaar vervoer passeert er amper, dus bieden we een fietsbib aan, waar de mensen gratis fietsen kunnen huren. Zo kunnen ze werken en beperken we de CO²-uitstoot. We leren schoolverlaters ook hoe ze fietsen kunnen herstellen, zodat zij in die fietsbib kunnen werken”, legt projectcoördinator Jasminka Poppe uit.

Eureka kost iets meer dan een miljoen euro, waar het Interregionale project van de Europese Unie ongeveer voor de helft tussenkomt. “Onze partnerorganisaties stellen personeel ter beschikking, we organiseren vergaderingen, zetten de projecten op en financieren de logistieke kosten en transportkosten”, duidt Benoit. Per individueel project is zo’n €10.000 beschikbaar vertelt Poppe: “Het INTERREG-geld komt dus goed van pas. We hebben natuurlijk niet genoeg om gebouwen te kopen, maar we hebben wel genoeg om een werkplaats te huren en het nodige materiaal aan te kopen.” De specifieke projecten helpen onze doelgroepen, die het moeilijk hebben. “We hebben lokale pilotacties, maar geven ook opleidingen. Zo willen we ook de politieke interesse aanwakkeren bij mensen die daar ver vanaf staan”, besluit Jasminka Poppe.

“Het projectendraaiboek van Doornik moet overal in Europa bruikbaar zijn”

Milieu - DEMO

“Andere cultuurhuizen inspireren om duurzaam te werken”

De muziekclub 4AD in Diksmuide probeert zijn ecologische voetafdruk tot een minimum te beperken. ©Rob Vergaerde

Door ROB VERGAERDE - Plastic bekertjes die op de grond slingeren, achtergebleven tenten op de kampeerplaats en een gigantische ecologische voetafdruk. De cultuure sector stoot jaarlijks nog heel wat afval uit. De Europese Unie stippelde daarom een werkplan cultuur uit met als hoogste prioriteit het verduurzamen van de sector. DEMO is een project dat hieraan moet bijdragen. DEMO staat voor duurzaamheid en ecologie in de muzieksector. Elf partners, waaronder de Diksmuidse muziekclub 4AD, proberen hun steentje bij te dragen.

Muziekclubs uit Vlaanderen, Wallonië en Frankrijk slaan de handen in elkaar om de muzieksector duurzamer te maken. “We werkten eerder al samen met enkele partners, maar dan vooral op vlak van artiesten en publieksuitwisseling”, begint Marjan Dewulf, zakelijk leider bij 4AD, een van de deelnemende muziekclubs. “Nadat ons laatste project afliep, zochten we naar een nieuw project waarbij we iets konden betekenen. Samen

met Le Grand Mix, een muziekcentrum in Tourcoing, wilden we rond ecologie werken, aangezien we beide al inspanningen leveren voor het klimaat. Enkele andere partners, zoals Het Wilde Westen in Kortrijk en 4Ecluses in Frankrijk, sloten zich bij ons aan”, gaat ze verder. “Nadat ons projectvoorstel werd goedgekeurd door de Europese Unie, gingen we officieel van start. In nauw contact met alle partners, proberen we onze muziekclub zo duurzaam mogelijk in te richten. De Europese Unie financiert 50% van onze kosten.”

Pionier in de sector

4AD bestaat al sinds 1988, maar ook toen was de organisatie al bezig met de milieuproblematiek. “Onze muziekclub is opgericht vanuit het Do it yourself-principe. Alles wat je zelf maakt, is beter voor onze planeet”, aldus Dewulf. Ondertussen probeert 4AD zijn uitstoot tot een absoluut minimum te beperken. “Elke artiest krijgt een herbruikbare beker, ons café is ingericht met tweedehands stoelen en banken, we koken altijd vegetarisch,... Kortom, we zetten heel hard in op duurzaamheid.” Toch stoot de muziekclub jaarlijks nog zo’n 66 ton CO2 uit. De grootste vervuiler is het transport van de bezoekers naar de muziekclub. “We proberen het carpoolen te promoten, maar volledig zero-waste leven is bijzonder moeilijk. Je moet soms ook economische afwegingen maken. We hebben bijvoorbeeld een voordelig contract met een brouwer waardoor we ook grote merken, zoals Pepsi, aanbieden. Ecologisch is dat niet, maar er zijn wel alternatieven beschikbaar. Iedereen kan bijvoorbeeld gratis kraantjeswater drinken”, besluit ze.

DEMO is niet het enige project dat de Europese Unie lanceerde binnen het verduurzamen van de culturele sector. Green Europe Experience ondersteunt klimaatvriendelijke festivals en brengt de festivalorganisatoren ook kennis bij. Volgens Pieter Blancke, production manager bij het Wilde Westen, een van de deelnemende partners van DEMO, moet de culturele sector in heel Europa veranderen. “Duurzaamheid, en bij uitbreiding de volledige klimaatproblematiek, is een hot topic op dit moment en we merken dat heel wat organisaties hierop inzetten. Maar het kan altijd meer en beter. Dus laat ons hopen dat we een aantal andere cultuurhuizen hiermee kunnen inspireren.”

“Het klimaat is op dit moment een hot topic en heel wat cultuurhuizen zetten hierop in”

Milieu, Landschap en Natuur - Linbatys

Doeltreffend ecologisch beheer van het Leiebekken

Door EMILE WALLAYS - Het project LINBATYS (Lutte contre les Inondations dans le Bassin Transfontalier de la LYS) wil concrete oplossingen aanreiken voor de overstromingen in het Leiebekken. Het actieplan streeft naar een ecologisch en doeltreffend beheer van de oppervlaktewateren rond het Leiegebied. Het doel van het project is om overstromingen beter in hand te houden en ze ook te voorkomen. Daarvoor past het project ecologische en hydraulische maatregelen toe in 47 gemeenten in Frankrijk, Wallonië en Vlaanderen.

De voorbije vijftien jaar heeft de Frans-Belgische grensstreek rond het Leiebekken last van ernstige overstromingen. Akkers en weilanden staan vaak onder water, bewoners en bedrijven kampen regelmatig met wateroverlast. Die overstromingen zijn het gevolg van de klimaatverandering, de verstedelijking, de natuurlijke eigenschappen van het Leiebekken, de veranderende landbouwpraktijken en de monding van verschillende beken. Het LINBATYS-project maakt deel uit van het European Territorial Cooperation project.

Wim Vandewalle, projectcoördinator van LINBATYS, ziet interessante perspectieven in zo’n grensoverschrijdende samenwerking: “Waterbouwkundige problemen moet je over de regio’s heen aanpakken. Als provincie West-Vlaanderen zijn wij geïnteresseerd in de Franse en Waalse partners van dit project. Samen met Union Syndicale d’Aménagement Hydraulique du Nord (USAN), Comines-Warneton en Wallonië zetten wij sterk in op waterbouwkundige maatregelen tegen overstromingen met aandacht voor de ecologie en voor de leefomgeving van dieren en planten.” De kostprijs van het project ligt rond de drie miljoen euro. In een gebied van 570,42 vierkante kilometer, dat is zo groot als 114 voetbalvelden naast elkaar, met 47 gemeenten verspreid over Frankrijk, Wallonië en Vlaanderen werden hydraulische maatregelen toegepast. Dat zijn maatregelen die de ontwikkeling van biodiversiteit bevorderen en de grondwaterlagen behouden.

Hydraulische maatregelen

Katrien Thomaes, bekkencoördinator bij de Vlaamse Milieumaatschappij, verduidelijkt welke maatregelen al genomen zijn: “Het is de bedoeling om bufferbekkens te realiseren die het overtollige water ophouden, zodat het water minder snel afstroomt. Bufferbekkens spelen op die manier een belangrijke rol in het voorkomen van wateroverlast. Daarnaast

is het ook noodzakelijk om de oevers af te schuiven, zodat je de waterloop ruimte geeft om uit zijn oevers te treden tijdens de winter. Er zijn kleine maatregelen om stuwdammen te creëren. Die stuwdammen houden rekening met de economische doelstellingen van onder andere de vismigratie.”

Planningsverantwoordelijk van het Leiebekken, Marijn Galle, treedt Katrien Thomaes bij: “Belangrijk in het waterbeheer is dat het water hoog moet worden opgevangen, zodat het niet meteen allemaal naar laaggelegen gebieden stroomt. Zo zijn er in het verleden al bufferbekkens aangelegd in de Hogeplankenbeek (Wervik), de Douvebeek (Warneton) en de Geluwebeek (Menen). Met een automatisch stuwsysteem kan het water afgevoerd worden zodra het waterpeil laag genoeg staat. De bekkens moeten in de toekomst uitgediept en vergroot worden.”

In de toekomst zal er naast de verandering van het klimaat ook rekening moeten worden gehouden met de droogte. “De laatste twee jaar worden we enorm geconfronteerd met droogte en watertekort. Onze focus is dan ook verlegd en in de toekomst willen we daar dan ook sterk op gaan inzetten. Zo willen we aftappunten van water creëren voor boeren zodat zij in geval van droogte dat water kunnen gebruiken”, zegt projectcoördinator Wim Vandewalle. In de volgende jaren zal Europa zijn doelstellingen moeten verbreden en zullen ze ook sterk moeten inzetten op droogte en watertekort.

“LINBATYS zet sterk in op waterbouwkundige maatregelen tegen overstromingen met aandacht voor de ecologie en de leefomgeving van dieren en planten.”

In de toekomst zullen we vaker rekening moeten houden met overstroming van de Leie - ©Emile Wallays

Europees Landbouwfonds
voor Plattelandsontwikkeling
Europa investeert
in zijn platteland

AGENTSCHAP
INNOVEREN &
ONDERNEMEN

EFRO
EUROPEES FONDS
VOOR REGIONALE
ONTWIKKELING